

קבצי הערות התמימים ואנ"ש ללקו"ש חלק ט"ז שיחה א' לפרשת תשא

להערות או לתירוץ שלה בדוא"ל: PLShaoros@gmail.com

א.

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון קעה (תשמ"ג)

ב. בלקו"ש חט"ז פ' תשא (א) מקשה מדוע הקב"ה הראה למשה מטבע של אש, כמובא ברש"י בפ' ל, יג, אדרבא - עס וואלט געווען גענויער צו ווייזן א מחצית השקל, וואס מ'דארף געבן בפועל של כסף, אזוי ווי דער אויבערשטער האט אים באוויזן לבנה ברקיע (ועד"ז די שרצים).

וממשיך: דאס וואס דער אויבערשטער האט אים באוויזן א "מנורה של"אש איז פארשטאנדיק, היות די מצילות פון אזא מנורת זהב איז נאך דאן ניט געווען בעולם, משא"כ מחצית השקל א מטבע מיט א שיעור ומשקל גשמי ע"כ.

והנה בפרק כה, ט, - ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו, שבפשוטו הראה לו ג"כ את המנורה כמפרש"י, א"כ, ע"פ סברת הנ"ל, דהטעם מדוע מראים דבר באופן של "אש", משום שעדיין לא נמצא במצילות בעולם, י"ל דגם בפעם הראשונה, הקב"ה הראה למשה את תבנית כל הכלים באופן של "אש", אבל מכיון שאין רש"י מפרש שום דבר בנוגע לפרט זה, י"ל, שהראה לו באופן אחר, (ולא ב"אש") כגון כשהקב"ה מראה איזה ענין לנביא, וכיוצ"ב, אבל לפי"ז צלה"כ לאידך גיסא: אם בפעם הראשונה שהקב"ה הראה לו את המשכן עם כל כליו, הי' ע"ד נבואה, ולא "אש", א"כ מדוע בפעם השני, הי' צורך להראות מנורה של "אש", ולא באופן שהי' בפעם הראשונה?

ונראה, די"ל, דשתי הפעמים היו באופן של אש, ובהקדים: מה שנתבאר בהתוועדות דשבת פ' תרומה ש.ז. דהטעם מדוע הקב"ה בכלל, הראה למשה את המנורה פעם שני, משום שנתקשה במעשה המנורה, משום ריבוי הפרטים שבו, ולכן הראה לו פעם שני, ודוקא באש, משום שבאש יש כמה גוונים, נהורא אוכמא, לבן, וכו', ועפ"ז י"ל שבמנורה של אש היו כל פרטי המנורה בגוונים שונים, ועי"ז מובן ביותר התועלת בראית "מנורה של אש" - אף שכבר ראה את תבנית כל כל המשכן והמנורה בכללם - כי (נוסף על מה שראית דבר בפעם הב' מוסיפה על הראי' בפעם הא', הרי) ב"מנורה של אש הי' כל פרט בגוון שונה, ודבר זה מקיל בהבנת עשייתה.

ובהערה (בהנחה לה"ק) כותב, שעפ"ז יומתק הוספת והדגשת

רש"י "הראה" לו הקב"ה מנורה של אש - דלא כבתחלה הענין
("ככל אשר אני מראה אותך גו"י") שלא פירש רש"י מאומה.

ואע"פ, ששמע מהערה הנ"ל, שבפעם הראשונה, לא הראה
הקב"ה למשה את הכלים באופן של אש, משום שלא פירש רש"י
מאומה, אבל בכדי שלא יסתור לסברת המובא בלקו"ש הנ"ל
(דהטעם מדוע מראים איזה דבר באופן של אש משום שהדבר עדיין
איננו במציאות), י"ל שבפעם הראשונה ג"כ ראה את הכלים
באופן של אש, אבל בזה גופא הי' חילוק:

בפעם הא', י"ל שראה את כל הכלים עשויים מאש, אבל
דוקא גוון א' של אש, או נהורה אוכמא או לבן וכו', או
באופן שהיו מעורבים הגוונים, אבל בפעם הב', היו באופן
שהפרטים השונים במנורה, היו בגוונים השונים, וכו',
ואולי לזה נתכוין רש"י, שדוקא בפעם השני' כותב
מנורה של אש, כי דוקא בפעם הב', נתבטא הענין של אש, שעשוי
מכמה גוונים משא"כ בפעם הא', שלא הי' שינוי בפרטי המנורה
לשאר המנורה.

מיכאל לוזניק
- ישיבה גדולה ניו הייזען -

קובץ מאורה של תורה (תשנ"ד) - ב (עיי"ש ההמשך) [וכן בקובץ 'שי לצדיק' (תשנ"ב)]

הרב לוי הלוי פישער

"יחיד וציבור" במחה"ש, במשכן בביהמ"ק, ולעת"ל

א

נג. ד"ה שמא לא ימסרם) מק' בגמ' מנחות
"מאי לשון חולין בעזרה, הול"ל אין הקרבנות
באים מציבור" דבהו"א דגמ' דכיון שפטורין
ממחצה"ש לכן אין מוסרין לציבור אפי'
כששוקלין הו"ל להק' דנמצא קרבן ציבור קרב
משל יחיד (וכ"כ בקה"ע על המשנה בשקלים
ג:), אבל למה זה נשאר חולין ומתרץ החת"ס
ע"פ ירושלמי רפ"ד דשקלים, דמפרש מח' ר'
יוסי ורבנן בשומרי' ספיחין, דחיישינן
שהשומר יקדישו בעודו בידו ואח"כ ימסרנו
לציבור בלב שלם, ופליגי אי הקדש יחיד
משתנה לשל ציבור.

וכ' החת"ס דעפ"ז אפשר לפרש גם בכ"מ
דשמא לא ימסרנה יפה אין פי' שלא ימסור
בלב שלם (כפירש"י), דדברים שבלב אינם
דברים (כמו שהק' במשל"מ פ"ד משקלים),
אלא דחיישינן שבעודו בידו יקדישו הקדש
יחיד, ותו לא מועיל מסירתו יפה דהקדש יחיד
אין משתנה לשל ציבור, ופי' שמא לא ימסרנה
הוא, שא"י למוסרו, ועפ"ז מיישב החת"ס
קושיית התויו"ט הנ"ל וקושיית תוס' יומא
(לה:), דבמחה"ש לא שייך החסרון דאין
הקדש יחיד משתנה לשל ציבור "זה לא שייך
בשקלים שעיקר מצותו כך הוא שכל אחד
יקדיש לי' מחצית השקל, ואח"כ ישתתפו זע"ז
ויהי' של ציבור", ולפרש קושיית הגמ'
במנחות כ' דמק' שפיר שהרי הכהן אינו
מקדישו, דכל עצמו אינו פטור משקלים אלא
משום דהאיך עומר קרב משלהם, דכתיב וכל

במנחות כא: מובא מח' דבן בוכרי וריב"ז
(בשקלים פ"א) "אר"י, העיד בן בוכרי כיבנה
כל כהן ששוקל אינו חוטא, אמר לו ריב"ז לא
כי אלא כל כהן שאינו שוקל חוטא, אלא
שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן, וכל מנחת
כהן כליל תהי' לא תאכל, הואיל ועומר ושתי
הלחם ולחם הפנים שלנו האיך נאכלין"
דפליגי אם כהן חייב במחצית השקל, ולכו"ע
מותר לו לשקול, ומק' בגמ' "ולבן בוכה כיון
דלכתחילה לא מיחייב לאיתווי, כי מייתי נמי
חוטא הוא, דקא מעייל חולין לעזרה" ומשני
דמייתי ומסר להון לציבור".

והנה בכ"מ ק"ח. מבואר במח' ר' יוסי ורבנן
בשומרי ספיחין בשביעית, דלר"י הרוצה
מתנדב שומר חנם, ולרבנן צריכין לקבל שכר
דאל"כ אין באין משל ציבור, ומבואר דפליגי
אי חיישינן שמא לא ימסרנה יפה יפה.

והק' בתוס' (יומא לה:): דאי בן בוכה ס"ל
כרבנן בכ"מ דחיישינן שמא וכו' א"כ מאי
משני במנחות דמסר להו לציבור, הרי חיישינן
שמא לא ימסרנה יפה, (ועד"ז הק' בתויו"ט
כהא דמקבלין מחצה"ש מנשים ועבדים אע"ג
דפטורין, והק' נחשוש שמא לא ימסרנה יפה).

ב

והנה החתם סופר בחידושיו לסוף ב"מ
(נדפס בספרו תורת משה מהדו"ק פ' משפטים

מנחת כהן כליל תהי, וא"כ מזה הטעם בעצמו לא יכול הכהן להקדיש שקלו תחלה, וע"כ נותנו כשהוא חולין, וע"ז מק' והא מעייל חולין לעזרה דהרי לא הקדישה, ומשני דמוסרין לציבור, והשתא תו לא מצי להק' שמא לא ימסרנה יפה דהרי דברים שבלב אינם דברים, ולהקדישו אינו יכול".

והנה צלה"ב בדברי החת"ס, א) מהו המקור לזה שעיקר מצות מחצה"ש הוא שכל יחיד יקדיש מחצה"ש ובמילא יש בזה דין "הקדש יחיד", ב) להחת"ס מבואר בגמ' מנחות דכהן אינו מקדיש שקלו, ואעפ"כ לא מק' בגמ' איך יוצאין מצות מחצה"ש, וגמ' שואל רק דהוי חולין בעזרה, וצלה"ב הרי להחת"ס, זהו "עיקר מצותו"¹ שיהי' הקדש יחיד ואיך אפשר לצאת בל"ז, ג) גם צלה"ב מה הפי' בזה דבמחה"ש הקדש יחיד משתנה לשל ציבור, הרי אי"ז רק ב' סוגי הקדש שונים זמ"ז, שנוכל לומר שמצות מחצה"ש כולל שניהם יחד והמצוה מאחד ב' ההקדשות וכיו"ב אלא יחיד וציבור לכאורה הם שני הפכים ואיך יתאחדו במחצה"ש.

ג

וי"ל הביאור בזה בהקדים המבואר בלקו"ש ח"ח עמוד 113 (נדפס בחדו"ב לש"ס ח"א ס"ח) שמביא מצפ"ע נ ד"ל ב' אופנים בגדר ציבור א) שמתבטל מציאות היחידים ונעשה מציאות חדשה לגמרי, מציאות אחת של ציבור, ב) שאין הציבור מציאות אחת לגמרי, כי אך צירוף של ריבוי יחידים, ע"ד הגדר ד"ברכ עם הדרת מלך" שאין המכוון שנעשים

למציאות אחת, כי אדרבא כאן נוגע הריבוי שככל שיותר "רב" כך מוסיף הדבר יותר בהדרת מלך, ומבאר שבקרבן פסח מצינו גדרים של קרבן יחיד ושל ק"צ דזה שדוחה שבת הוא מצד ק"צ שבא בכנופי' ונשחט בכתות, ולאידך עיקרו הוא קרבן יחיד שבא מממון יחיד דווקא ויש בו אכילת בעלים ואינו נאכל אלא למנוייו שנגרשים בו היחידים ועפ"ז מבאר דגדר הציבור שבק"פ הוא כאופן השני הנ"ל ולכן יש בו ענין היחידים ג"כ, ואדרבא שעיקר ענינו הוא "קרבן יחיד" אלא שניתוסף בו מעלה של ציבור (ועפ"ז מבאר כ"ק אד"ש מח' ר"י ור"י אם קר"פ דוחה שבת דפליגי אם ענין היחיד שבו מכריע או ענין הציבור, ומבאר שיטתם בששה מקומות בש"ס).

והביאור בזה בפשטות הוא, דהנה הרי כל ציבור מתחיל מיחידים, שכדי שיתהוו ציבור צריך שיהיו יחידים לפנ"ז, ועד"ז כל דבר ציבורי (כמו בדק הבית וכיו"ב) הרי תחלתו הוא יחיד, שהיה שייך ליחידים ומסרוהו לציבור, אבל בכל דבר ציבורי לא נוגע היחידים, אדרבא יחיד מפריע, והוא סתירה למציאות אחת של ציבור, ולכן באמת כשנהיים ציבור מתבטלים היחידים, ומה שבתחלה היו יחידים זהו רק דבר טכני שכדי שיהי' ציבור מוכרח שיתחיל מיחידים אבל הם לא נוגעים לעצם הענין ואין עליהם שום חשיבות ולכן כשאין צריכין אותם (היינו כשכבר נהי' ציבור) אז מתבטלים, ומוכרחים להתבטל דאל"כ יפריעו למציאות הציבור — וזהו ציבור אמיתי.

אי"ז חסרון במצות מחצה"ש.

1. אולי י"ל דפי' "עיקר מצותו" הוא "לכתחילה" — אבל גם לפ"ז צריך לבאר למה כדיעבד כשא"י להקדישו

של יחיד מתחלתו זה מגלה לנו שזהו באמת גדרו של קרבן זה, וא"צ בכלל ענין של ציבור, ובוזה שניתוסף בק"פ מעלת הציבור זה לא מוסיף כלום בגדר "ציבור" אלא בגדר "יחיד"².

ד

ענין הנ"ל (שב' האופנים בציבור תלוי באופן של ה"יחיד", ואם הענין מתחיל מיחידים, זהו הוכחה שגם הציבור אינו ציבור אמיתי) מבואר גם ממש"כ כ"ק אד"ש בלקו"ש חכ"א (ויק"פ ס"ח ואילך), דהנה יש דברים שענין הציבור שבהם הוא צירוף יחידים (כמו ק"פ, וציבור של עשרה מישראל לדבר שבקדושה שלכן יש ענין של ברוב עם כיון שנוגעים היחידים),³ ויש דברים שבהם יש גדר של ציבור אמיתי (כמו בעיר הנדחת, ובכפרת חטא העגל, כדלקמן) וכישראל חוץ מזה שיש אצלם ציבור באופן הב', מסתבר ש"כלל ישראל" שהוא קומה אחת שלימה (עי' לקו"ת ר"פ נצבים) זהו גדר של ציבור אמיתי ומבואר מגמ' הוריות (ו.) ד"אין מיתה בציבור" ומבאר בצפע"ג שזהו מצד התואר והאיכות של הציבור ולא מצד הכמות, וזהו אופן הא' בציבור, והביאור בזה הוא, דאין מיתה בציבור פי' דכל הדורות של ישראל הם מציאות אחת ולכן אין בהם מיתה דכשדור א' מת הרי דור שלאחריו קיים, וזהו המציאות אחת של כלל ישראל, המשך אחד של כל הדורות וכך מבואר בהוריות (שם) "וראו"י כפרה זו שתכפר על יוצאי מצרים".

אבל אם רואים באיזה ענין שיש הדגשה מיוחדת על היחידים, שיש בו גדרים של יחיד מזה מוכח שאין היחידים רק הכשר שיהי' אח"כ ציבור, אלא הכוונה הוא בהיחידים, ולכן אפי' כשרואין אח"כ שנהי' ענין של ציבור צ"ל שאי"ז ציבור אמיתי ואין בזה גדרים של ציבור ממש, אלא שנשאר ענין של יחיד ונוסף עליהם מעלת הציבור ג"כ, דאם נאמר שנעשה ציבור ממש הרי נתבטלו היחידים וזה לא מסתבר מצד שני טעמים, (א) שכיון שהיה הדגשה על היחידים עצמם, א"כ מוכח שהם נוגעים בקרבן הזה, ומסתבר הסיבה לזה שהם נוגעים הוא כי זהו גדרו של קרבן זה "קרבן יחיד", כפרה על יחידים, וכיון שיש כוונה ותכלית בהיחידים אז למה שיתבטלו, ולא מסתבר שבקרבן זה עצמו יהיו שני סוגי כפרה כפרת יחיד וכפרת ציבור, (ב) זה לא יכול להשתנות לציבור מצד הדין, דאין הקדש יחיד משתנה לשל ציבור וכיון שבתחלת הקרבן מוכח שיש בו כפרת יחיד לכן שוב א"י להשתנות לציבור, ולכן צ"ל שהציבור שנהי' אח"כ אי"ז ציבור שמבטל את היחידים, אדרבא זה מחזק אותם שבכל יחיד נוסף מעלה שהוא חלק מהציבור, וגדר הכפרה נשאר כפרת יחיד, שמכפר על כל יחיד בפנ"ע ובכפרה זו גופה יש מעלת ציבור. וזהו מה שמבאר כ"ק אד"ש דבקר"פ יש גדר יחיד וציבור, והציבור שבו הוא צירוף יחידים דאין הפי' בזה שצריכים גם גדר של ציבור בק"פ ורק כיון שכבר יש בו כפרת יחיד שאינו יכול להתבטל לכן כאילו בע"כ צריכין להסתפק באופן השני של ציבור באופן שלא יתבטלו היחידים, אלא פי' דזה שיש בו ענין

3. ראה לקו"ש חכ"ד עמ' 97 ובהע' 22 דמחלק בין תפלת הציבור לתפלת הש"ץ.

2. ראה פיהמ"ש להרמב"ם בהקדמתו לסדר קדשים דקר"פ הוא קרבן יחיד דומה לקרב"צ.

ועפ"ז יובן מה שמדייק כ"ק אד"ש בלקו"ש חכ"א (ויק"פ) דבאחדות של כלל ישראל ההתחלה בזה הוא דווקא "ויקהל" שאינו מציאות לעצמו, וכל מציאותו הוא זה שהוא חלק מהקהל, אבל לא שמתחיל בתור מציאות לעצמו (אפי' מציאות דקדושה) ואח"כ מתאחדים עם כלל ישראל, וע"פ הנ"ל מובן שכיון שמדובר על ציבור של כלל ישראל, ציבור אמיתי, לכן אם מתחיל החשיבות ביחידים אז כבר לא יכול להיות ציבור אמיתי שהיחידים לא יתבטלו, לכך צ"ל ההדגשה שהציבור מתחיל כל ענינה מציבור (והיחידים צ"ל שהם רק הכשר להגיע אל המטרה).

ה

והנה בהמשך להביאור בגדר ק"פ (בלקו"ש ח"י"ח הנ"ל) מבאר כ"ק אד"ש דגם בקרבנות ציבור ממש, יש בהם גדר הציבור הב' (ריבוי יחידים) ואע"פ שהנדבה לציבור צריך שימסרנו יפה יפה, אעפ"כ נרגש בהקרבן חלק היחידים, ומביא רא"י ממש"כ לגבי קרח ועדתו "אל תפן אל מנחתם" ופירש"י יודע אני שיש להם חלק בתמידי ציבור אף חלקם לא יקובל לפניך" וי"ל דהגדר ציבור בקר"צ ג"כ נקבע לפי התחלתו, וכנ"ל דכל דבר שרואין שיש בו בתחלתו ענין של יחיד, זה מוכיח שזהו גדר כפרתו ושוב אינו מתבטל, ורק נוסף עליו מעלת ציבור (כנ"ל).

ויובן זה עפמש"כ כ"ק אד"ש בלקו"ש חט"ז⁴ (תשא א' ס"ב ואילך) — נדפס בחידושים וכיבורים בש"ס ח"ב ס"ד) שמבאר

שיטת הרמב"ם דבמחצית השקל צ"ל נתינה בכ"א דווקא "ואינו נותנו בפעמים רבות היום מעט ולמחר מעט וכו'" ומביא מצפע"נ דבנתינת מחה"ש יש בו דין קרבן וגדר של כפרה, ובכפרה ל"מ נתינה לחצאין, כמש"כ בכ"ק (ק"י) בנוגע לגזל הגר "החזירו חצאין לא יצא, מ"ט אשם קרי' רחמנא", ומבאר כ"ק אד"ש דרש"י והרמב"ם חולקים בגדר הכפרה שיש בהנתינה, לרש"י הכפרה אינו בהנתינה עצמה אלא כיון שמזה יקנו קרב"צ שהם לכפרה לכן נמשך ענין הכפרה גם על הנתינה דאח"נ שאין הנתינה רק כהכנה והכשר לקנות קרב"צ אלא שיש בזה כפרה, אבל זה נחשב כטפל לקרב"צ שזהו עיקר ענינו, ולכן גדר הכפרה שלו הוא כפרת ציבור כקר"צ ולכן כ' רש"י (תשא, ל', ט"ו) "ועל אותה תרומה נאמר לכפר על נפשותיהם (לשון רבים) לפי שהקרבנות לכפרה הם באים" היינו שהכפרה הוא מחמת הקרבנות, אבל להרמב"ם יש בנתינה עצמו גדר כפרה ולא שייך להקרב"צ, והוי כפרת יחיד ולכן מביא הרמב"ם הפסוק ונתנו איש כופר נפשו לשון יחיד שהוא "קרבן כפנ"ע" ולכן יש בו דין "כפרת יחיד" — ולפי שיטת הרמב"ם י"ל דמחצה"ש וקרב"צ שקונים אח"ז, הם שני חלקים מכפרה אחת דבתחלה יש בו כפרת יחיד (נתינת מחצה"ש) ואח"כ נוסף בכפרה זו מעלת ציבור אבל עדיין נרגש היחידים כשני פרטים א) שלכל יחיד יש חלק ובעלות בקרב"צ, והסיבה לזה הוא ב) שזהו גדר הכפרה, כפרה על כל יחיד ולא מספיק לזה כפרת הציבור בכללותו והרא"י לזה הוא מא"ל תפן א"ל מנחתם, שרואין שניכר חלקם בתמידי ציבור, וגם משם רא"י שאם נתיחנו האש ולא — תאכלנו אז הם לא יתכפרו, כיון שיש בזה גדר של כפרת יחיד, והביאור בזה הוא כנ"ל שגדר של ציבור נקבע

4. ועד"ז הוא בקיצור בלקו"ש קרח תשמ"ח ס"ה.

לפי ענין היחיד שבו, ומענין היחיד שבו רואין מהו תוכן כפרתו כפרת יחיד או ציבור, וגם מוכח מרש"י בערכין (ד. ד"ה שלנו) שמבאר בגמ' דבן בוכרי וריב"ז הנ"ל דטענת הכהנים הוא שפטורין ממחה"ש דאל"כ יוצא שמנחת כהן נאכלת, שבקרבנות הנקנים ממחה"ש ניכר חלק היחידים וגם ריב"ז ובן בוכרי מודים לזה אלא דס"ל דב"מנחת ציבור זיל בתר רובא".⁵

ו

ו"ל דהן הן דברי החת"ס ^{ספר הבהשקלים} לא שייך חסרון דהקדש יחיד משתנה לציבור "שעיקר מצותו כך הוא שכל א' יקדיש לי" מחה"ש, ואח"כ ישתתפו זע"ז ויהי של ציבור" ושאלנו למה באמת במחה"ש יחיד משתנה לציבור, ואיך נקבע באמת עיקר מצותו לכתחילה באופן כזה, וע"פ ביאור כ"ק אד"ש מוכן שפיר שכוונת החת"ס הוא דכיון שמלכתחלה נקבע שיהי' כפרת יחיד וישתנה לשל ציבור הרי זה גופה הוכחה על איזה סוג ציבור מדובר, שמשתנה לציבור כזה שאינו סותר ליחידים אלא מוסיף ביחידים, ואי"ז שינוי כלל שהיחידים לא נתבטלו, וזהו רק הוספת מעלת ציבור, ולציבור כזה מוכן דהקדש יחיד משתנה לציבור, — וזהו גם

מקורו של החת"ס דעיקר מצותו שכל א' יקדים המחצה"ש לפני שמשתתף עם הציבור, דכיון דבהנתינה יש גדר קרבן וכפרה מסתבר שלכתחילה יקדישו, כמו כל קרבן יחיד, אבל לאידך אפי' אם לא הקדישו, קיים מצות מחה"ש שגדר הכפרה הוא בהנתינה עצמה לא בההקדשה, שמש"כ החת"ס שעיקר מצותו שכל א' יקדיש מחצה"ש, כוונתו שיש גדר של כפרה, עור בהיותו אצל היחיד (וממילא מוכן שלכתחילה יקדישו ג"כ) וכיון שכבר יש גדר של כפרת יחיד ואעפ"כ רואין שמשתנה לשל ציבור מזה ראייתו דבמחה"ש יחיד משתנה לציבור דפי' כנ"ל שמדובר בציבור כזה שאינו בסתירה ליחידים.

10/08/2018nrx

ז

אבל לכאורה צלה"ב, דאם כוונת החת"ס הוא כנ"ל דבמחה"ש יש גדר של "כפרת יחיד" (ורק דממילא לכתחלה יקדישו) מה שייך בזה כל השאלה של הקדש יחיד משתנה לציבור, דהנה החסרון דהקדש יחיד וכו' בפשטות הוא דכיון שיש עליו כבר דינים של הקדש יחיד, א"י להשתנות ולהיות הקדש ציבור שזהו סוג אחר של הקדש ויש בו דינים אחרים (בנוגע לסמיכה וכו'), אבל בכפרת יחיד כמו במחה"ש

מציבור שחטאת יחיד מתה וכו' ה"ג איכא לחלק בין מנחת יחיד למנחת ציבור" (קה"ע) ומזה דצריכין ראי' משמע דאין הפי' דנעשה ציבור לגמרי ונתבטלה חלק הכהן, אלא דדיני הציבור שונים מדיני היחיד ולכן בציבור אין דין ד"כליל", אע"פ שיש בזה חלק הכהן ע"י שותפות, וזהו מה שמבאר רש"י בערכין, דלכן ציבור שונה ד"זיל בתר רובא" — ועי' לקו"ש חכ"ב עמ' 23 הע' 19 שקו"ט לגבי דין כליל בחביתי כה"ג ואי הוי קרבן יחיד או כעין קרב"צ (וראה לקו"ש חכ"ג נשא שקוט כע"ז בקרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח).

5. ועי' בירושלמי שקלים (פ"א ה"ג) באו"א לכאורה, דלכן אין בו דין כליל ד"כיון שנמסרה לציבור כמי שהוא נדבת ציבור" וצ"ע איך זה מתאים ל"אל תפן אל מנחתם" דמוכח שיש בזה חלק היחידים (ועי' סה"מ תיש"א עמ' 31 כהע' — ובספר מלאה הארץ דעה עמ' רצז ואילך — ו"ל פי' בפשטות דאין הכוונה ב"נדבת ציבור" שנתבטל חלק הכהן, אלא פי' דדין כליל שייך רק במנחת כהן יחיד לעצמו, ולא במנחה שיש לו בשותפות עם הציבור (כ"כ בקה"ע) וכ"מ גם מהמשך הירושלמי שמביא ראי', "כמו דמצינו שיחיד חלוק

הרי אין עליו שום דינים בזה שהוא כפרת יחיד, וגם אינו סוג אחר כמו הקדש יחיד והקדש ציבור דבהם י"ל ב' סוגים כמו הקדש בד"ה וקדשי מזבח דאין משנין מא' לשני, ובסגנון אחר קצת: הרי השאלה דהקדש יחיד ישתנה וכו' אינו שכבת אחת יהיו בו יחיד וציבור, שזהו סתירה דהרי ציבור מבטל יחידים, ואלא השאלה הוא שבתחלה יהי כפרת יחיד ואח"כ ישתנה לכפרת ציבור, ולכאורה בזה אין היחיד והציבור סתירה, אדרבא זהו הסדר בכל אופן של ציבור שמתחיל מיחידים, ואח"כ מתבטלים ונהיים ציבור, רק דאם נעשו כבר דינים מיוחדים או גדר מיוחד כתוצאה מזה שהיה יחיד אז א"י להשתנות לשל ציבור מצד הדינים שנעשו ואין יכולים להתבטל, אבל מצד היחיד לבד אין מניעה שלא ישתנה, ולפ"ז צלה"ב בכפרת יחיד וכפרת ציבור הרי אי"ז סוגים נפרדים שנעשו כתוצאה מ"יחיד" אלא שמדובר על אותו הכפרה והשאלה הוא על מי מכפר על יחידים או על הציבור.⁶

ח

וי"ל הביאור בזה ע"פ המבואר בכ"מ, ונתבאר בארוכה בלקו"ש חג השבועות ש. ז.

ס"ג ואילך דמציאות אמיתית של כל דבר נחשב רק אם זהו מציאות ע"פ תורה (ועפ"ז שו"ט בקטן שנתגדל ועבד שנשתחרר באמצע ימי הספירה אם יכול לספור בכרכה, דכיון שכל המציאות של "ימים ספורים" שייך רק כשזהו מציאות ע"פ תורה, לכן יל"ע אם זהו רק כשהוא מחוייב בזה וע"ד מצותי אחשבי, שציווי התורה עושה את זה למציאות, — ועד"ז בלקו"ש חלק ח"י שלח ג' ס"ח שמביא מצפע"נ בביאור מח' הרמב"ם לראב"ד אם שחיטת עכו"ם מטמא במשא, ומבאר המח' אם יש לעכו"ם מציאות ע"פ תורה, או שהוא בגדר העדר, ומבאר לשיטתם אם יש על עכו"ם גדר (השגח"פ), ועפ"ז י"ל דזהו כוונת החת"ס דבמה"ש כיון שזהו כפרת יחיד, שייך בו החסרון דאין הקדש יחיד משתנה לציבור דאין החסרון בזה, מצד הדינים או איזה גדר מיוחד שנתחדש ע"י ענין היחיד, אלא שענין ה"יחיד" עצמו כבר נעשה למציאות תקיפה (מציאות תורנית) וזה א"י להשתנות ולהתבטל,⁷ דאם היחיד הוא רק הכשר אז אין בו "מציאות" שנאמר שא"י להשתנות, וענינו (מצד התורה) הוא רק "העדר ענין הציבור" פי' שעוד לא נהי' ציבור (ע"ד המבואר בלקו"ש ח"י ח הנ"ל

נקבע בהם דין היחיד לגמרי עד שיתברר אם אין רוב ע"ד ביאור הנ"ל בהחת"ס דכיון דמחה"ש משתנה לציבור, ע"כ שאי"ז ציבור ממש, ובעיה"נ י"ל להיפוך כיון דיחיד משתנה לציבור, ע"כ שעדיין לא נקבע בהם גדר יחיד — (ובפרט להמבואר בלקו"ש חה"ש הנ"ל ס"ד דציווי התורה עצמה עושה המציאות אפילו באופן שהציווי לא חלה על אדם זה, עד"ז י"ל בעיה"נ דעצם הדבר שיש דין תורה שכשהודחה רוב העיר יש עליהם דין ציבור, מצד זה כבר יש עכשיו איזה גדר של ציבור, אע"פ שעל עיר זו עדיין יש דין יחידים, אפ"ה גם לגביהם יש איזה גדר ציבור, ומתבטא בזה שלא חל עליהם דין יחיד עד שיתברר שאין להם דין ציבור

6. השאלה הוא מצד הדין דאין הקדש יחיד משתנה לציבור אבל הסברא (הנ"ל ס"ג) שייך בפשטות גם בכפרת יחיד.

7. וצ"ע מעיה"נ דכל זמן שלא חטאו רוב העיר יש להם דין יחידים וחייבים סקילה, וכשנשלם הרוכ נתבטל מהם דין היחיד ומיתתן בסייף כדין ציבור (ועד"ז צלה"ב לשיטת הרמב"ם דבעיה"נ "אם חזרו נעשו תשובה מוטב" ומבאר בצפע"נ דחוזרין להיות נידונים כיחידים, וצ"ע איך נתבטל גדר ודין "ציבור" שהיה בהם כבר) [ע"י בזה בלקו"ש ח"ט ראה — נדפס כחדו"ב לש"ס ח"א סל"א] — ובדוחק אולי י"ל, דכיון שזהו דין התורה מעיקרא דכשיש רוב נעשו ציבור, עכצ"ל דלא

אע"פ שלא הקדיש את המים, דממילא נתקדש, ועד"ז במחה"ש של כהנים שכיון שנקנה להקדש, ממילא נתקדש ואין כאן חולין בעזרה, ואפי" את"ל שהשקלים עצמן לא נתקדשו, אבל הרי זה נקנה להציבור והם יקנו מזה קרבנות, ויקדשו את הקרבנות, ובמילא אין בזה חולין.

ועכצ"ל דלהחת"ס, מצד מצות נתינת מחצה"ש, לא רק שא"צ להקדישו, אלא גם א"צ להקנותו להציבור והמצוה הוא נתינת גרידא, ועפ"ז מוכן ההו"א דגמ', דכהנים כיון שאינם מחוייבין בזה, לכן אפי' כששוקלין א"צ להקנות ויכולין לומר בפ"י שאין מתכוונים להקנות ואז באמת לא נקנה (דאי"ז דברים שבלב, אלא דברים שבפה) ואעפ"כ יוצאין בזה מצות "נתינה" וע"ז מתרץ בגמ' דאע"פ שפטורין, מוסרין להציבור שמקנהו להם, וממילא נתקדש, או שהציבור מקדשין הקרבנות אח"כ, — ומזה מוכח דלהחת"ס אי"ז גדר של "ממונות" דאז צריך להקנותו להציבור, אלא זהו גדר של "כפרה", ולכן מצותו הוא נתינה לכד ולא הקנאה.

וי"ל דענין הזה (דכפרה צריך נתינה ולא נוגע ההקנאה) מבואר ג"כ מלקו"ש חט"ז (הנ"ל ס"ה) דמבאר שיטת הרמב"ם דבמחה"ש יש שני דינים, נתינה בכת אחת, ונתינת "מטבע" של מחה"ש כסף (ולא השויות שבזה), ודין דב"א מבאר הצפעה"נ דגדרו כפרה, ובכפרה ל"מ נתינה לחצאין (והרא"י מגזל הגר) ומבאר כ"ק אד"ש דלדעת הרמב"ם, גדר הכפרה הוא בהנתינה עצמה, והדין ד"מטבע" דווקא, מבאר, דמחצית השקל הוא "שיעור עצמי" ולא "שיעור מצטרף", דפי' שאין ענינו צירוף של עשר גרה דאז היה אפשר שיתן מטבעות אחרים דהעיקר

דע"פ תורה, העכו"ם הוא רק "העדר" וכל ענינו הוא הכשר להציבור, אבל כשיש בו גדר כפרת יחיד (כמבואר בלקו"ש חט"ז תשא) אז א"י להשתנות ומזה שרואין שבמחה"ש כן נשתנה להציבור מוכח מזה דאי"ז ציבור אמיתי (כמבואר בחי"ח בהעלותך, והרא"י מא"ל תפן א"ל מנחתם) ונמצא שסופו מוכיח על תחלתו, ותחלתו מוכיח על סופו שכל ענינו הוא כפרת יחיד ונוסף בזה מעלת הציבור דלכן מתחיל מיחיד ממש ונסתיים בציבור של צירוף יחידים, ועפ"ז מוכן דלכתחילה יקדיש המחצה"ש, אבל כהנים א"י להקדישו משום דמנחת כהן כליל תהי', ואעפ"כ יוצאין מצות נתינת מחה"ש ולכן מק' גמ' במנחות דהוי חולין בעזרה.

ט

והנה במה שהוכחנו דלהחת"ס יש בנתינה עצמה גדר כפרה (ולכן נק' הקדש וכפרת יחיד וכו') י"ל עוד הוכחה לזה מחת"ס הג"ל — דהחת"ס מפרש קושיית הגמ' במנחות "דקמעיל חולין לעזרה", דבהו"א סבר הגמ' דכהנים לא מקדישין השקלים שלהם ולכן נשאר חולין, ומתרץ בגמ' דמסר להו להציבור, וצלה"ב מהו ההו"א בגמ' דהוי חולין בעזרה, הרי אפי' בהו"א דגמ' שאינו מקדישו, אבל זה פשוט דלפועל מוסרו לרשות הציבור דהיינו רשות הקדש, ואפי' אם אינו מוסרו בלב שלם הרי דברים שבלב אינם דברים (כמש"כ החת"ס ממשל"מ) ולכן הרי נקנה לרשות ההקדש וממילא נתקדש כמבואר בכ"ב עט. דהקדיש כור ונתמלא מים אח"כ, אין מועלין בהמים וכ' הרשב"ם ותוס', דאין חצר להקדש, ומוכח מזה שכל החסרון הוא דלא נקנה לרשות הקדש, אבל אם היה נקנה לרשותם היו מועלין בו

הוא שיתן "סכום" הזה, אלא זהו שיעור עצמי⁸ של מחה"ש ולכן נוגע שיתן דווקא מטבע זו, ועפ"ז מבאר מה שהרמב"ם מביא ב' פסוקים על מחה"ש, ונתנו איש כופר נפשו זהו על הדין הכפרה שבנתינה ו"זה יתנו" פי' שצ"ל מטבע דווקא.

וי"ל הביאור בזה, דהיסוד לכל הדינים הנ"ל היא, זה שמחה"ש גדרו כפרה, ולא ממונות ועאכו"כ לא תשלומין של ממון, ולכן שייך שיהיו דינים בהנתינה עצמה, דבתשלומין כיון שנוגע בעיקר, המקבל, לכן ל"ש שיהיו דינים בנוגע אופן הנתינה, שהרי אין התכלית בהנתינה אלא בהקבלה, ואפי' אם מצד הנותן לא היה הנתינה כב"א או שנתנו כצירוף של כמה מטבעות, אבל אצל המקבל נתקבל הכל, וסו"ס יש אצלו כל השויות של התשלומין, משא"כ בכפרה לא נוגע הקבלה אלא הנתינה ולכן שייך בזה דינים — ובסגנון אחר קצת: בממונות העיקר הוא הקבלה, והנתינה הוא רק טפל וכעין "הכשר" להקבלה, שכדי שיתקבל אצלו הממון צריך שיתתנו לו, ובכפרה הכוונה והתכלית הוא בהנתינה עצמה, ולגבי דין זה, הוי הקבלה רק "הכשר" להנתינה, דא"א לנתינה בלי קבלה.

ועפ"ז י"ל שמש"כ בצפע"נ דדין ב"א תלוי

בגדר כפרה, פירושו דכפרה הרי נשתנה כל גדרו של הנתינה, דאי"ז הכשר לקבלה (כבממון), אלא זהו ענין בפנ"ע ולא נוגע הקבלה רק כדי לאפשר הנתינה, וכיון שיש בו גדר של "נתינה" יש בו דין של ב"א, ודין של מטבע.⁹

אבל במה דברים אמורים, כשגדר הכפרה הוא בהנתינה עצמה (שיטת הרמב"ם) דרק אז נשתנה גדרו של הנתינה, ונעשה ענין בפנ"ע אבל לרש"י דעיקר ענין מחה"ש הוא קרב"צ שקונין בסוף (כנ"ל ס"ה) ודין הכפרה אינו בהנתינה עצמה, לפ"ז הרי לא נשתנה גדר הנתינה להיות ענין בפנ"ע בלי שייכות להקבלה, אדרבא הנתינה הוא טפילה להקבלה, שנתקבל לרשות הציבור ואח"כ קונין מזה קרב"צ ואח"כ מקריבים אותם, ולכן הכפרה שבהקרבת הקרבנות בסוף משפיע על הנתינה שג"ז נק' "לכפר על נפשותיכם",¹⁰ אבל אינו ענין בפנ"ע ול"ש עליו דינים, ואפי' הדין דב"א דתלוי ב"כפרה" (כדמוכח בב"ק קי. דבגזל הגר ל"מ נתינה לחצאין דאשם קרי' רחמנא) ג"כ י"ל פי', דכיון שענינו כפרה לכן יש בו גדר "נתינה" (דבגזל הגר ודאי שהדין כפרה הוא בהנתינה עצמה, דבזה אין קרב"צ) ולכן יש בו דין של "נתינה כב"א", אבל זה לבד

נתינה וזה עצמו מתחלק לשניים דין נתינה מצד הגברא ומצד החפצא — ובפרט להמבואר בהשיחה דדין מטבע אינו תנאי צדדי במצות מחה"ש אלא זהו גדרו מסתבר שיש לו גדר אחד, ועי' בהע' 50 דב"א תלוי בדין "מטבע".

10. ועפ"ז י"ל דהמבואר בהשיחה דלהרמב"ם יש גדר כפרה בנתינה עצמה דלכן הוי כפרת יחיד, אי"ז רק כדי לבאר חילוק הפסוקים דרש"י והרמב"ם (כפרת יחיד או ציבור) אלא דלרמב"ם צ"ל שיש גדר נתינה ורק אז שייכים הדינים בנתינה.

בפועל), (ועד"ז י"ל להרמב"ם דכיון שיש דין שאפשר לעשות תשובה, לא נקבע עדיין גדר הציבור לגמרי ובפרט להרמב"ם ספ"ב דגירושין דרצונו האמיתי הוא להתרחק מכל העבירות וא"כ הרי הוא עומד לתשובה).

8. להעיר מביאור הצפע"נ בשיטת ר"ל דחצ"ש מותר מה"ת אע"ג דחזי לאיצטרופי, דשיעור כזית הוא שיעור עצמי ולא המצטרף (עי' לקו"ש ח"ז עמ' 110).

9. ויומתק עפמש"כ בשיחה הנ"ל (חט"ז) דהחילוק בין ב"א ומטבע הוא "גברא וחפצא". משמע דכיסודם שרים, דכיון דהוי כפרה וענינו נתינה כמילא שייכים דיני

במחה"ש, דחוץ מהביאור בפשטות הנ"ל, דכשמדובר על "תשלומין" (או עכ"פ על ממונות) נוגע השויית והאיכות של הדבר, משא"כ בכפרה י"ל דלא נוגע השוייות אלא המטבע כמו שהוא (הכמות שלו) [וכנ"ל דכיון דכפרה עושה גדר בנתינה עצמה לכן שייך בו דינים בכלל, ומה הם הדינים, שנוגע הכמות והמציאות של הדבר ולא האיכות ולכן צ"ל כב"א, ומטבע] וע"פ ביאור הנ"ל בגדר "נתינה" י"ל יותר מזה, דבכלל לא שייך בזה ענין של שויות הדבר, דרק כשמדובר על "קנין" שייך גדר של "שויות" (שקנה שו"פ וכיו"ב) אבל בנתינה כלי קבלה (פי' כלי קבלה של קנין רק קבלה של הכשר) אין להשויות שום משמעות, דכנתינה ביד נוגע רק הכמות של הדבר, — ואפי' אם מצינו בו דינים של שויית שצריך להיות שוה כו"כ אין הפי' בזה שהחשיבות של הדבר הוא השוייות, אלא ענין הנתינה הוא נתינת הכמות, רק דהכמות עצמו תלוי בהשויות, וזהו הפי' "שיעור עצמי" במחה"ש,¹³ דאין הפי' שגדר המצוה הוא שיתן כסף ששוה כמשקל של מחצית השקל, ודין המטבע הוא רק תנאי צדדי בהמצוה, אלא שזהו כל גדרו של המצוה מלכתחלה שיתן מטבע זו דווקא ששמה "בקע" ולכן צריך שיהי' שוה עשר גרה, דבלא"ה אי"ז מטבע של בקע.

אבל לכאורה צלה"ב, דבמחה"ש מצינו דבר פלא, דבציווי כתיב "מחצית השקל עשרים גרה השקל" ולא נאמר שיתנו עשר גרה אלא מדייק שזהו רק מחצית משקל שלם ולא

שנק' עליו שם כפרה, לא מספיק שיהיו ע"ז דיני נתינה.

ועפ"ז שפיר מוכן החת"ס דכיון דנתינת מחה"ש הוא בגדר כפרת יחיד שמזה מוכח שיש דין נתינה ולא נוגע הקבלה, — ומוכח עוד יותר, מזה דגדרו הוא כפרת יחיד כיון שהנותן הוא "יחיד", (שמצות הנתינה שייך להיחידים בהיותם עוד נפרדים), אע"פ שהמקבל הוא "ציבור",¹¹ ומוכח מזה דמצות הנתינה הוא דין בפנ"ע, ובזה לא נוגע הקבלה, דזהו רק כ"הכשר" לנתינה, ולכן גם לא נוגע מי הם המקבלים (דאע"פ שהמקבלים הם ציבור, אבל הנתינה הוא כפרת יחיד),¹² ולכן מוכן דא"צ שהמקבל יקנה אותו, דאם התכלית וכוונה היה בהמקבל אז צריך שיקנהו, שקבלה בשלימות הוא כשנקנה לרשותו, אבל כאן שהקבלה הוא רק הכשר לנתינה לזה מספיק שפותח את ידו ומאפשר שיקיימו המעשה נתינה לתוך ידו.

ועפ"ז דברי החת"ס עולות בקנה אחד עם המבואר בלקו"ש חט"ז, דמחה"ש להרמב"ם גדרו, כפרת יחיד, ובגדר הנתינה להרמב"ם יוצאין שני דינים, ב"א, ומטבע, ולכן להחת"ס נק' "הקדש יחיד", ויוצאין גם כלי להקדישו, וא"צ אפי' להקנותו, שהרי כפרה גדרו "נתינה", והקדש יחיד משתנה לציבור מוכן ע"פ לקו"ש ח"ח דמדובר בציבור של צירוף יחידים (כנ"ל).

ועפ"ז יש להוסיף ביאור בדין "מטבע"

דוגמאות "אי אזלינן בחר נותן או מקבל".

13. ע"י בזה לקו"ש חט"ז תשא ס"ה.

11. ומעלת הציבור ניתוסף בהם רק לאחר שנמצא

בקופת הציבור אבל בהנתינה נרגש רק יחידים נפרדים.

12. ראה לקו"ש ח"ט עמ' 113 כשוה"ג כמה

הקבלה ביד, לא נוגע בכלל השוויות שבזה מצינו עד"ז בגט, דאיתא בקצוה"ח (ס"ר סק"ב), דבגט א"צ שהאשה תזכה בגט ותקנה אותה וצריך רק ונתן בידה,¹⁶ ועפ"ז מבאר ד"גיטה וידה באין כאחד" מהני רק בגט ושטר שחרור דא"צ קנין משא"כ בשטר מתנה, וכ' דלכן א"צ קנין כיון דאשה מתגרשת בע"כ ואין קנין בע"כ,¹⁷ ועי' במרחשת (ח"ב סכ"ז) דמבאר עפ"ז שיטת הרי"ף שכ' בהא דהאומר תן ש"ש זה לעבדי לא יחזור, דזכין לאדם שלב"פ (גיטין יא:): וכ' הרי"ף דה"מ לחזרה דרבו אי לחזור אבל העבד לא יצא לחירות עד שמגיע הגט לידו, ומבאר ע"פ הנ"ל דלשחרור צריך נתינה ביד דווקא לא זכיי' וקנין, עיי"ש בארוכה, וכן משמע מהדין ד"טלי גיטך מע"ג קרקע לא אמר כלום" (גיטין עח.) דחוץ מזה דצריך שיגיע מהבעל להאשה (ולא מע"ג קרקע) יש גם חסרון בטלי, דמעשה הגירושין צ"ל מעשה נתינה של הבעל ולא מעשה שלה, לכן מסתבר דגם הקבלה אי"ז מעשה שלה כיון דאי"צ לקנות הגט בקבלתה, וכל המעשה מתייחס להבעל שהוא עושה הנתינה והיא רק מקבלת בידה¹⁸ וא"צ שתקנה הגט, ועפ"ז כ' בקצוה"ח דהדין דכתבו על איסוה"נ כשר זהו רק בגט, דלשיטת הרשב"א אין קנין באיסוה"נ (משא"כ לריב"ש) ולכן בגט דא"צ קנין ש"ד, משא"כ בשטר מתנה דצריך לזכות בהשטר.

הקנאה.

17. ואע"ג דבדעת אחרת מקנה קונין בלא כוונה, אבל לא בכוונה הפכית (עי' בקצוה"ח סע"ה סק"ד).
18. ועיי"ג"כ דף עח: תוסד"ה אם יכול לנתקו, שאם היתה ידה פתוחה וקפצה, אינה מגורשת וזהו מעשה שלה, — אבל י"ל דהחסרון בזה הוא שיש לה חלק במעשה הנתינה עצמה, אבל אין רא"י דהקבלה אינו מעשה שלה.

ענין בפנ"ע, ולא עוד אלא גם כשמפרט הסכום שנכלל בזה כתיב עשרים גרה השקל, ולפי המבואר מצפ"ע"נ שהוא "שיעור עצמי" צלה"ב מהו הדיוק במחצית דמשמע לכאורה שנוגע השוויות שבזה, דכזה שייך לומר שהוא מחצית מסכום אחר, והרי שיעור עצמי הוי סכום אחד שלם לעצמו, לא צירוף של כמה סכומים קטנים,¹⁴ ולא חצי מסכום גדול יותר ממנו, — ועכצ"ל שיש לה שייכות לשקל שלם (ובפרט שמחה"ש יש לה שם שלם לעצמו, "בקע" ואעפ"כ מדייק שזהו "מחצית השקל") ועפ"ז צלה"ב לאידך גיסא אם שייכת לשקל למה חיובו הוא רק מחצית.

וי"ל הביאור בזה¹⁵ ע"פ המבואר לעיל (ס"ה) דמחה"ש גדרו יחיד שמשתנה לציבור כזה שאינו מבטל את היחידים, אלא שכל יחיד נשאר עם מעלותיו בתור יחיד ונוסף בו מעלה ושלימות עיי' הציבור וי"ל שזהו הרמז במחצה"ש שיש כאן יחידים ו"בקע לגולגולת" סכום שלם וחוץ מזה בהצטרפו יחד עם הציבור יש עוד מעלה שקל שלם, ולגבי מעלה זו מדייקים שלפני שנעשה ציבור היה רק מחצית, אבל בשיעור הסכום שלו הוי מחה"ש שיעור עצמי.

יא

ובענין הנ"ל — דבדין "נתינה" שנוגע רק

14. ראה לקו"ש ח"ג תשא סעיפים ה' ו'.

15. עיי' לקו"ש ח"כ וישב ס"ח — וע"פ הנ"ל י"ל דהדיוק הוא שהציבור מוסיף שלימות בהיחידים שהרי היחיד נשאר גם אח"כ, והשלימות של היחיד באה עיי' הציבור, — ועיי' לקו"ש ח"ג תשא באו"א.

16. והא דאמרינן (גיטין כ:): הרי"ז גיטך והנייר שלי אינה מגורשת, עיי' בראשנים דהחסרון הוא "אותיות פורחות באויר" או חסרון ב"כריתות", ולא משום דצריך